

Retsplejerådets forslag omfatter de samme dokumenter, som i dag er omfattet af retsplejelovens § 41 og forvaltningslovens § 18 tilsammen. I forbindelse med sammenskrivningen af disse to bestemmelser har Retsplejerådet samtidig moderniseret opbygningen af de foreslåede regler om aktindsigt, så de nærmer sig den struktur, som kendes fra offentlighedsloven.

Retsplejerådet foreslår således en hovedregel om, at den, der har været sigtet, har adgang til aktindsigt i dokumenter, der vedrører sagen, herunder retsbøgerne.

Retsplejerådet foreslår som en undtagelse hertil, at aktindsigt for personer, der har været sigtet, efter en konkret vurdering skal kunne begrænses, i det omfang ansøgerens interesse i aktindsigt findes at burde vige for afgørende hensyn til *statens sikkerhed eller rigets forsvar eller forholdet til fremmede magter eller mellemfolkelige institutioner*.

Retsplejerådet foreslår som en yderligere undtagelse, at retten til aktindsigt skal kunne begrænses, i det omfang ansøgerens interesse i at kunne benytte kendskab til sagens dokumenter til varetagelse af sit tarv findes at burde vige for hensynet til *forebyggelse, opklaring og forfølgning af lovovertrædelser* eller for særlige hensyn til *beskyttelse af medsigtede, vidner eller andre*. Hermed videreføres de undtagelser til aktindsigt, som fremgår af forvaltningslovens § 18. Da Retsplejerådets forslag om aktindsigt for den, der har været sigtet, omfatter alle straffesager, herunder sager, der ikke har været behandlet ved retten, bør der efter rådets opfattelse være mulighed for efter en konkret vurdering at begrænse retten til aktindsigt både af hensyn til forebyggelse, opklaring og forfølgning af lovovertrædelser og af hensyn til beskyttelse af medsigtede, vidner eller andre.

Der henvises til betænkningen side 161-176.

2.2.2.5. Justitsministeriet kan tilslutte sig Retsplejerådets synspunkter, og lovforslaget er udformet i overensstemmelse hermed, dog med de ændringer, der følger af lov nr. 436 af 10. juni 2003 (Bekæmpelse af rockerkriminalitet og anden organiseret kriminalitet). Som det fremgår af betænkningen side 163, har Retsplejerådet af tidsmæssige grunde ikke haft mulighed for at tage højde for det forslag, der siden er gennemført som lov nr. 436 af 10. juni 2003.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 23, 24 og 30 (forslag til retsplejelovens §§ 219 a, 255 a og 729 a-729 d), og § 2 (forvaltningsloven) og bemærkningerne hertil.

2.3. *Aktindsigt for personer, der har en særlig interesse heri*

2.3.1. *Gældende ret*

Andre end parterne har krav på udskrift af retsbøgerne og fremlagte dokumenter, hvis de har retlig interesse heri, jf. retsplejelovens § 41, stk. 1. I straffesager har andre end parterne først krav på aktindsigt, når sagen er endt, dvs. endeligt afsluttet ved en afgørelse, som ikke kan anfægtes ved ordinære retsmidler (appel eller genoptagelse inden for de almindelige frister).

Retlig interesse foreligger navnlig, når aktindsigt ønskes for at afklare et retsspørgsmål, der enten har konkret eller generel forbindelse med den retssag, hvori der anmodes om aktindsigt, jf. nærmere pkt. 2.1.1 ovenfor.

Aktindsigt kan helt eller delvis nægtes, såfremt statens sikkerhed eller forhold til fremmede magter eller særlige hensyn til disse i øvrigt gør det betænkeligt at meddele aktindsigt, og det samme gælder, såfremt det må befrægtes, at en udskrift vil blive benyttet på retsstridig måde, jf. retsplejelovens § 41, stk. 2. Denne bestemmelse er navnlig møntet på sigtede og tiltalte i straffesager, og anvendes i praksis næsten udelukkende under henvisning til risikoen for forulempning af vidner. Da aktindsigt i forvejen begrænses af kravet om retlig interesse, har der i praksis ikke vist sig behov for at begrænse aktindsigt for andre end parter af de nævnte grunde.

2.3.2. *Lovforslagets udformning*

2.3.2.1. Retsplejerådets forslag om aktindsigt sonderer mellem domme og kendelser mv. på den ene side og sagens øvrige dokumenter på den anden side. Rådet foreslår, at domme og kendelser mv. som udgangspunkt undergives almindelig aktindsigt for enhver (jf. pkt. 2.1.2 ovenfor). For så vidt angår sagens øvrige dokumenter foreslår Retsplejerådet, at aktindsigt skal være betinget af, at kendskab til dokumentet har *væsentlig betydning* for at afklare et konkret retsspørgsmål, som ansøgeren har en *individuel, væsentlig interesse* i, eller at ansøgeren i øvrigt har en *særlig tilknytning til sagen*. Det samme gælder med hensyn til aktindsigt i domme og kendelser mv. i sager, der falder uden for den foreslåede frie adgang til aktindsigt. f.eks. sager om ægteskab og forældremyndighed.

Første led (væsentlig betydning for et konkret retsspørgsmål, som ansøgeren har en individuel, væsentlig interesse i) er i realiteten en mere præcis beskrivelse af det krav om *retlig interesse*, som retsplejelovens § 41 stiller i dag.